

לקוטי תורה • פרשת שלח • מאמר 13

[נמשך לדרוש דלעיל]

המשך המאמר שלעיל

ההתעוררות מלמעלה באה בשני אופנים: האחד משיב לעבודת האדם, והגבוה ממנו קודם לה ומאפשר אותה. הביטול צריך להגיע אל האדם פנימה, והוא נעשה רק באמצעות ערוצים צרים ששורשם בגבורות דאבא: פתיל התכלת שבציצית, המלח המעורב ב"חיטה" של התורה, והכהונה של אהרן.

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

/likuteitorah.com/he/likutei-torah/shelach/13

הנקודה

ההתעוררות מלמעלה באה בשני אופנים: האחד משיב לעבודת האדם, והגבוה ממנו קודם לה ומאפשר אותה. הביטול צריך להגיע אל האדם פנימה, והוא נעשה רק באמצעות ערוצים צרים ששורשם בגבורות דאבא: פתיל התכלת שבציצית, המלח המעורב ב"חיטה" של התורה, והכהונה של אהרן.

כל קטע: לשון המאמר, אחר כך התרגום, ואחר כך ביאור קצר תחת קו זהב. המספרים הקטנים בלשון המאמר מפנים להערות שבסוף.

המאמר בקצרה

בהמשך למאמר הקודם על ציצית, אדמו"ר הזקן מבאר את הפסוק החותם את פרשת ציצית. דברי המדרש "קדושתו למעלה מקדושתכם" מצביעים על שני סוגים של אתערותא דלעילא: האחת נמשכת על ידי עבודתם של ישראל עצמם, והגבוהה ממנה קודמת לה, כמו מחשבות התשובה, שכפי שלימד הבעל שם טוב, באות מן הקול שמן השמים. יציאת מצרים באה מן הסוג הגבוה שקודם לעבודה; התורה והמצוות, המייחדות את הקב"ה ושכינתו, מעוררות את הסוג המשיב לעבודת האדם, ובעולמות הנפרדים מתבטא ייחוד זה בביטול היש. קורח שאל מדוע טלית שכולה תכלת זקוקה לציצית, שהרי הבגד הוא עצמו האור המקיף. התשובה היא שהביטול צריך להגיע אל האדם פנימה, ורק הפתיל, ששורשו בגבורות דאבא, מכניס את האור לתוכו. משל התלמוד על חיטה המאוחסנת בלי חומטין מלמד אותנו דבר על תורה ללא יראה: המלח, שגם הוא מגבורות דאבא, מברר ומשמר. "ברית מלח" של אהרן וגם זקנו ממשיכים את הביטול אל נשמות ישראל.

מבנה

1	כותרת	19
	המשך למאמר הקודם על ציצית.	
2	שתי התעוררויות מלמעלה	4-29
	"קדושתו למעלה מקדושתכם": אתערותא דלעילא המשיכה לעבודת האדם, ואתערותא גבוהה ממנה הקודמת לה, כפי שמתבטא בתורת הבעל שם טוב על מחשבות תשובה. שני חלקי הפסוק "אני הו"י אלקיכם" הם שתי התעוררויות אלה, ובעולמות הנפרדים מתבטא ייחוד הקב"ה ושכינתו בביטול היש.	
3	שאלתו של קורח	6-59
	טלית שכולה תכלת: האם הבגד, שהוא עצמו האור המקיף, אינו גדול מכמה פתילים? אך למעשה עיקר המצווה הוא הפתיל, הממשיך פנימה אור, אהבה ויראה.	
4	מדוע הפתיל: גבורות דאבא	10-79
	התכלת באה מגבורות דאבא, ששורשן בחכמה הנסתרת שבה מתלבשת גבורה דעתיק. הגבורה ממשיכה את הביטול פנימה, כשם שהדם מכניס חיות לאיבר; הפתיל מכניס את האור פנימה, ואילו הבגד רק מקיף.	
5	תורה ללא יראה: החיטה והחומטין	14-119
	אהבה ויראה הן "תורת האדם". במשל התלמוד, חיטה ללא קב של חומטין חסרת ערך: החיטה היא התורה, והמלח, ששורשו בגבורות דאבא, מברר. המילים המיותרות לכאורה "לי" מלמדות שתורה עם יראה נעשית תורתו של ה'.	

הטלית זקוקה לפתילים כשם שהחיטה זקוקה למלח. התכלת והמלח חולקים שורש, מפני שבכל ספירה יש מדרגות רבות; "ברית המלח" של אהרן וזקנו ממשיכים את הביטול לישראל ומעלים את הנשמה, "נר הוי".

מו ש ג י ם

התעוררות מלמעלה ומלמטה אתערותא דלעילא / אתערותא דלתתא

יוזמה אלוקית ויוזמה אנושית. כאן יש שני סוגים של אתערותא דלעילא: האחד משיב לעבודת האדם, והגבוה ממנו קודם לכל עבודה.

ביטול היש ביטול היש

הנכרא מניח את תחושת קיומו העצמאי לפני ה', ובכל זאת נשאר קיים. זוהי הצורה שלובש הייחוד האלוקי בעולמות הנפרדים.

אור מקיף ואור פנימי אור מקיף / אור פנימי

אור גדול מכדי להיקלט, המקיף ופועל מבחוץ, ואור המתקבל בתוך גבולותיו של המקבל. הטלית היא הראשון; הפתיל מביא את השני.

תכלת תכלת

הפתיל הכחול שבציצית. מקורה בגבורות דאבא, וכפתיל היא ממשיכה את הביטול פנימה.

גבורות דאבא גבורות דאבא

כוחות של צמצום וריסון שבתוך החכמה, ששורשם בחכמה הנסתרת שבה מתלבשת גבורה דעתיק. הם ממשיכים את הביטול פנימה ומעניקים כוח לברר; גם התכלת וגם המלח באים מהם.

בחכמה אתברירו בחכמה אתברירו

העיקרון שלפיו החכמה מבררת את הטוב מן הפסולת. המלח, המוציא את הדם מן הבשר, מבטא זאת.

קטע 1 • 11

כותרת

1 [נמשך לדרוש דלעיל]¹

[המשך המאמר שלעיל]

המילים שבסוגריים מרובעים מציינות לקורא שאין כאן מאמר חדש, אלא המשך המאמר הקודם בלקוטי תורה, שלח, בביאור פרשת ציצית הפותחת במילים "והיה לכם לציצית".

קטע 2 • 21-4

שתי התעוררויות מלמעלה

2 אני הוי' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים.² 3 פי' דהנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] בענין קדושים תהיו⁴ יכול כמוני⁵ ת"ל [תלמוד לומר] כו' קדושתו למעלה מקדושתכם.

"אני הוי' אלקיכם, שהוצאתי אתכם מארץ מצרים". פירוש הדברים: חז"ל אמרו על "קדושים תהיו": "יכול כמוני? תלמוד לומר וכו': 'קדושתו למעלה מקדושתכם'".

המאמר עוסק בפסוק החותם את פרשת ציצית: "אני הוי' אלקיכם, שהוצאתי אתכם מארץ מצרים". לשם ביאורו מביא אדמו"ר הזקן את דברי המדרש על "קדושים תהיו": אפשר היה לחשוב שישראל יכולים להיות קדושים כפי שה' קדוש, ולכן הפסוק מוסיף שקדושתו למעלה מקדושתם.

והפי' בזה הוא כי הנה יש אתערותא דלעילא שע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] אתערותא דלעילא וזה ענין והייתם קדושים לאלקיכם וכנ"ל שישראל ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ממשיכים אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] בחי' ג"פ [גי פעמים] קדוש⁶ כו'.

ביאור הדברים הוא שיש אתערותא דלעילא שמתעוררת בעקבות אתערותא דלתתא; זהו פירוש "והייתם קדושים לאלקיכם", כפי שהוזכר לעיל: ישראל, באמצעות אתערותא דלתתא, ממשיכים מלמעלה את האתערותא דלעילא, את בחינת "קדוש" המשולש, וכו'.

המדרש מבחין בין שני סוגים של תגובה אלוקית. הסוג הראשון מתעורר בעקבות עבודת האדם: כאשר ישראל מקדשים את עצמם, כפי שנאמר "והייתם קדושים לאלקיכם", הם ממשיכים מלמעלה את הקדושה שהמלאכים מכריזים עליה שלוש פעמים: "קדוש, קדוש, קדוש", כפי שהוסבר במאמר הקודם.

אכן יש אתערותא דלעילא קודם אתערותא דלתתא להעלות ממטה למעלי [למעלה / למעלה] ואתערותא דלעילא זו גדלה מעלתה מאד מאותה שע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] שאין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] יכולה להגיע אליה.⁷

אולם יש אתערותא דלעילא הקודמת לאתערותא דלתתא, כדי להעלות מלמטה למעלה. מעלתה של אתערותא דלעילא זו גדולה הרבה יותר מזו הבאה בעקבות אתערותא דלתתא, שכן אתערותא דלתתא אינה יכולה להגיע אליה.

הסוג השני של אתערותא דלעילא בא תחילה, עוד לפני כל עבודת האדם, והוא המאפשר לאדם להתעלות מלכתחילה. מעלתו גבוהה בהרבה מזו של התגובה שמעוררת עבודת האדם, ועבודת האדם אינה יכולה להגיע אליה.

3 וכמאמר הבעש"ט [הבעל שם טוב]⁸ ז"ל [זכרנו לברכה / זכרונם לברכה] על הבת קול שמכרזת⁹ שהם הרהורי

תשובה והם באים מלמעלה שאין אדם עושה מאומה מצד עצמו והיינו כמו תחלת הבריאה

וכמאמר הבעל שם טוב, עליו השלום, על בת הקול המכריזה: אלה הרהורי תשובה, והם באים מלמעלה, שכן האדם אינו עושה דבר מיוזמתו. כך היה גם בראשית הבריאה,

המשנה אומרת שבת קול יוצאת בכל יום ומכריזה; הבעל שם טוב לימד שהיא מגיעה אל בני אדם כמחשבות פתאומיות של תשובה. מחשבות כאלה באות מלמעלה ולא מכוח מאמציו של האדם, כשם שהעולם נברא בלי שליצורים היה קודם לכן זכות כלשהי.

כי חפץ חסד הוא¹⁰ ועל המשכה זו ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] קדושתו למעלה מקדושתכם. דאם כפשוטו אינו מובן כלל מה צריך לומר שקדושתו ית' למעלה כו'.

"כי חפץ חסד הוא". על המשכה זו אמרו חז"ל: "קדושתו למעלה מקדושתכם". שהרי אם הכוונה היא למשמעות הפשוטה, אין הדבר מובן כלל: מדוע צריך לומר שקדושתו יתברך למעלה וכו'?

דברי מיכה "כי חפץ חסד הוא" מתארים נתינה שאיש לא זכה לה, כמו בראשית הבריאה. אדמו"ר חזקן מזהה את המשכה שאינה נגרמת בידי האדם עם "קדושתו למעלה מקדושתכם"; אם קוראים את דברי המדרש כפשוטם, הם מציינים את המובן מאליו — שקדושתו של ה' נעלית מקדושתו של האדם.

4 ועל המשכה זו נאמר אני ה' כו' אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים¹¹ שאני הוצאתי להיות אתערותא דלתתא.

ועל המשכה זו נאמר: "אני הוי' וגו' אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים" — אני הוצאתי אתכם, כדי שתתאפשר אתערותא דלתתא.

חציו הראשון של הפסוק, "אני הוי'..." אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים, עוסק באתערותא דלעילא שקדמה לכך. יציאת מצרים באה מה' לבדו, עוד לפני שישאל עשו דבר, ותכליתה הייתה לאפשר אתערותא דלתתא.

ואח"כ אני הוי' אלהיכם אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] קורא בתורה שממשיך גילוי א"ס בהתורה ודרך כלל כל המצות הם לשם ייחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא] ושכינתיה קוב"ה [קודשא בריך הוא] ז"א מעולמות א"ס ושכינתיה מלכות המקננת בבי"ע שרש ומקור נש"י [נשמות ישראל].

ואחר כך נאמר: "אני הוי' אלקיכם" — אתערותא דלעילא שבאה באמצעות אתערותא דלתתא, כמו אצל מי שקורא בתורה וממשיך בה גילוי של אין סוף. ובכלל, כל המצוות הן לשם ייחוד הקדוש ברוך הוא ושכינתו: הקדוש ברוך הוא הוא ז"א, מעולמות אין סוף, ושכינתו היא מלכות, המקננת בעולמות בריאה, יצירה ועשיה, שהם השורש והמקור של נשמות ישראל.

מילות הסיום של הפסוק, "אני הוי' אלקיכם", עוסקות באתערותא דלעילא הבאה בתגובה לעבודת האדם: לימוד התורה ממשיך לתוכה גילוי של אין סוף, וכל מצווה פועלת את ייחוד "הקדוש ברוך הוא" — ז"א, המדות האלוניות — עם "שכינתו", מלכות. כאן מתואר ז"א כבא "מעולמות אין סוף", בניגוד ל"עולמות הנפרדים" המוזכרים בחלק הבא: הוא שייך לתחום שעדיין מאוחד עם אין סוף, ואילו מלכות שוכנת בעולמות התחתונים והיא המקור לנשמות ישראל.

והנה בי"ע הם עולמות הנפרדים ואינו מגיע שם הייחוד עליון רק הייחוד הוא בבחינת מל' דהיינו בבחי' ביטול שיהא בטול היש כו':

והנה, בריאה, יצירה ועשיה הם עולמות נפרדים, והייחוד העליון אינו מגיע לשם; אלא שהייחוד הוא בבחינת מלכות, כלומר בבחינת ביטול — שיהיה ביטול היש וגו'.

בריאה, יצירה ועשיה הם "עולמות נפרדים": הנבראים שבהם חשים שהם קיימים בפני עצמם, ולכן הייחוד העליון אינו יכול להתגלות שם. מה שמגיע אליהם הוא הייחוד שבבחינת מלכות — ביטול, שבו היש, כלומר תחושת הנברא שהוא דבר בפני עצמו, מניח את עצמו לפני ה'.

קטע 3 • 51 - 6

שאלתו של קורח

5 ד והנה מזה יובן גם כן ענין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ ויקח קרח¹² טלית שכולה תכלת¹³ חייבת בציצית^{14,15} או פטורה¹⁶ כו'.

ד. כעת, מתוך הדברים האלה אפשר להבין גם את דברי חז"ל על הפסוק "ויקח קרח": "טלית שכולה תכלת — חייבת בציצית או פטורה?" וכו'.

כאן מתחיל סעיף ד במאמר. חז"ל מספרים שקרח שאל את משה אם טלית העשויה כולה מתכלת, הצמר הצבוע כחול הנדרש בציצית, עדיין חייבת בציצית או פטורה; משה השיב שהיא חייבת.

והענין מבואר לקמן בביאור על פי ויקח קרח דטענת קרח היה דהרי הטלית הוא הא"מ [האור מקיף] עצמו וחוטי הציצית הם רק המשכה מצומצמת בבחינת שערות שאינו ערוך לגבי עצמיות המקיף.

העניין מוסבר בהמשך, בביאור על הפסוק "ויקח קרח": טענתו של קרח הייתה שהטלית היא האור המקיף עצמו, ואילו חוטי הציצית הם רק המשכה מצומצמת, בבחינת שערות, שאינה בערך לעצמות האור המקיף.

הטעם שמביא קרח, כפי שהוא מוסבר במאמר המאוחר יותר על "ויקח קרח", הוא שהטלית מסמלת את האור המקיף עצמו. החוטים הם רק המשכה צרה ומצומצמת ממנו, כמו שערות הצומחות מן הראש, ואין להם כל ערך ביחס לעצמותו של הדבר המקיף.

6 ואם כן איך יתכן שהטלית דתכלת והא"מ [והאור מקיף] עצמו לא יהיה בו המצוה כלל רק ע"י החוטין כו' וכוונתו היה שבזה יחלוק ג"כ על כהונת אהרן כו'.

אם כן, כיצד ייתכן שבטלית של תכלת — האור המקיף עצמו — אין כלל מצווה, אלא רק באמצעות החוטים וכו'? כוונתו הייתה שבאמצעות טענה זו יחלוק גם על כהונת אהרן וכו'.

טענתו של קורח הייתה: אם טלית של תכלת היא עצמה אור מקיף, כיצד ייתכן שהמצווה אינה בטלית אלא בכמה חוטים? מטרתו האמיתית הייתה להפנות את אותו היגיון גם נגד כהונת אהרן, שכפי שמוסבר בסוף המאמר, משמשת כמו חוטים צינור אל עם ישראל.

ובאמת עיקר המצוה הוא על ידי חוט דתכלת דוקא לפי שעל ידי זה דייקא נמשך בהאדם בחינת א"פ [אור פנימי] שיהיה לו אהוי"ר [אהבה ויראה] כו' ע"ש.

אבל לאמיתו של דבר, עיקר המצווה הוא דווקא באמצעות חוט התכלת, מפני שדווקא באמצעותו נמשכת באדם בחינת אור פנימי, כדי שיהיה לו אהבה ויראה וכו'. עיינו שם.

לאמיתו של דבר, עיקר המצווה הוא בחוט התכלת, מפני שהוא מכניס את האור אל תוך האדם כאור פנימי, כך שהוא מגיע לאהוב ולירא את ה'. הטלית לבדה נותרת אור מקיף, שאינו חודר לתוכו.

קטע 4 • 71-10

מדוע הפתיל: גבורות דאבא

7 וע"פ מה שכתוב כאן בענין חוט דתכלת יובן זה בתוספת ביאור והוא כי הנה מבואר למעלה שהתכלת הוא מבחיני מוחין דאבא.

לאור הדברים שנאמרו כאן בעניין חוט התכלת, הדבר יתבאר בתוספת הסבר. כלומר, הוסבר לעיל שהתכלת היא מבחינת מוחין דאבא.

הדברים שנאמרו זה עתה על חוט התכלת מאירים באור נוסף את המאמר הקודם, שבו הוסבר שהתכלת נובעת ממוחין דאבא. אבא הוא פרצוף קבלי של חכמה, ההבזק הראשון של חכמה אלוקית.

שהוא להמשיך בחיי הביטול למטה במלי' כדי להיות ביטול היש נהורא תכלא. אך שהתכלת הוא מבחי' גבורות דאבא.

תכליתו [היא] להמשיך את בחינת הביטול למטה, במלכות, כדי שתהיה שם התבטלות של היש — "נהורא תכלא", האור הכחול. אולם התכלת היא מבחינת גבורות דאבא.

תפקידו של אבא הוא להמשיך את הביטול אל תוך מלכות, כך שהנברא, היש, יתבטל לפני ה'; זהו "האור הכחול", הדימוי שהמאמר הקודם למד מן החלק הכחול של השלהבת, הנאחז בפתילה ומכלה אותה. ליתר דיוק, התכלת נובעת מן הגבורות של אבא, מכוחות הריסון שבו.

שמהם דוקא נמשך כח והמשכה זו להיות ביטול היש וכמו שכתוב ג"כ בשם הלק"ת [הלכות תורה (להאריז"ל)] בענין בואו חשבון¹⁷ והטעם כי כדי להוריד ולהמשיך להגיע הביטול גם במקום היש זהו על ידי בחי' הגבורה.

דווקא מהן נמשכים הכוח וההמשכה הללו, כדי שתהיה התבטלות של היש, וכך נאמר גם בשם ליקוטי תורה של האריז"ל בעניין "בואו חשבון". הטעם הוא שכדי להוריד ולהמשיך את הביטול כך שיגיע גם למקום היש, הדבר נעשה באמצעות בחינת גבורה.

דווקא מן הגבורות בא הכוח להביא להתבטלות של היש, כפי שהובא גם בשם ליקוטי תורה של האריז"ל בעניין "בואו חשבון". גבורה, כוח הצמצום וההגבלה, היא שמסוגלת להמשיך את הביטול עד למקום שבו היש חש את עצמו כמציאות.

8 והוא כמבואר לעיל בביאור ע"פ קול דודי¹⁸ בשח"ש [בשיר השירים] שמהשפעת הגבורות נמשך בבחינת א"פ [אור פנימי] גם כן כמו המשכת החיות בהאבר

הדבר הוא כפי שהתבאר לעיל בביאור על "קול דודי" שבשיר השירים: מהשפעת הגבורות נמשכת גם בחינת אור פנימי, בדומה להמשכת החיות אל האבר,

המאמר על "קול דודי" שבלקוטי תורה, שיר השירים, מסביר זאת: ההשפעה הבאה מן הגבורות נכנסת פנימה כאור פנימי, בדומה לחיות הנכנסת לאבר ומחיה אותו מבפנים.

וכמו כי הדם הוא הנפש¹⁹ מה שאין כן מבחינת חסדים נעשה בחי' מקיף לבד כמו שכתוב וימינו תחבקני²⁰ כו' ע"ש.

וכמו שנאמר "כי הדם הוא הנפש". לעומת זאת, מבחינת החסדים נוצרת רק בחינת אור מקיף, כמו שכתוב "וימינו תחבקני" וכו'. עיינו שם.

כך אומר הפסוק: "כי הדם הוא הנפש" — החיות מגיעה לכל איבר באמצעות הדם. לעומת זאת, החסדים יוצרים רק אור מקיף, כדוגמת "וימינו תחבקני": חיבוק מקיף את האדם מבחוץ.

9 ולכן כדי להגיע הביטול במקום היש שהוא המשכה בבחינת פנימי [פנימיות / פנימית] **גם כן שיגע הביטול בתוכו ממש מקרב איש ולב עמוק**²¹ **זהו על ידי בחינת גבורות דאבא דייקא.**

לכן, כדי שהביטול יגיע אל מקום היש — שהוא המשכה גם בבחינה פנימית — ושהביטול יגיע ממש בתוכו, בבחינת "מקרב איש ולב עמוק", הדבר נעשה דווקא באמצעות בחינת גבורות דאבא.

כדי שהביטול יגיע אל היש בשלמות, עליו לחדור פנימה ולא להישאר רק מבחוץ, ולגעת ממש בליבה שלו — במה שהפסוק מכנה "מקרב איש ולב עמוק". גם דבר זה נעשה דווקא באמצעות גבורות דאבא.

ששרשו מח"ס [מחכמה סתימאה] **שבו מלובש גבורה דעתיק כמ"ש הרמ"ז** [הרב משה זכות] **ר"פ פנחס**²² **ע"פ שמע בני מוסר אביך**.²³

שורשן הוא בחכמה סתימאה, שבה מלובשת גבורה דעתיק, כפי שכותב הרמ"ז בתחילת פרשת פינחס, על הפסוק "שמע בני מוסר אביך".

גבורות דאבא מושרשות בחכמה סתימאה, החכמה הנעלמת של אריך אנפין, המכונה גם מוחא סתימאה, ובה מלובשת גבורה דעתיק. עתיק, או עתיק יומין, הוא פנימיות הכתר. הרמ"ז, רבי משה זכות, מקובל ומפרש הזוהר, כותב זאת בתחילת פרשת פינחס על הפסוק "שמע בני מוסר אביך" — פסוק העוסק במוסר, שהוא צורה של ריסון, הבא מן האב.

10 ומשם מקור כח הבירורים שהוא ביטול היש. וכיון שכן שעיקר כוונה זו להגיע הביטול בבחינת פנימי [פנימיות / פנימית] **ממש לכך צ"ל חוט דתכלת.**

ומשם נובע מקור הכוח לבירורים, שהוא ביטול היש. מכיוון שכך, וכיוון שהכוונה העיקרית היא שהביטול יגיע ממש אל הפנימיות, הדבר צריך להיעשות באמצעות חוט של תכלת.

מגבורה דעתיק, המלובשת בחכמה הנסתרת, נובע הכוח לבירורים — תהליך הזיקוק המפריד בין הטוב לרע. בירור זה עצמו הוא ביטול היש. כיוון שהמטרה היא שהביטול יגיע ממש אל הפנימיות, המצווה צריכה להיעשות באמצעות חוט של תכלת.

שעל ידי שהוא בבחי' חוט נמשך בבחי' א"פ [אור פנימי] **ממש ועל דרך זה הוא ענין הקוצי דשערי הנמשכים מא"א** [מאריך אנפין] **כו'.**

מכיוון שהוא מופיע בצורת חוט, הוא נמשך כאור פנימי ממש. בדומה לכך, זהו עניין קוצי השערות הנמשכים מאריך אנפין וכו'.

חוט צר ומתמשך, ולכן הוא מוליך את האור פנימה כאור פנימי ממש. כך גם בקבלה לגבי קוצי השערות הנמשכים מאריך אנפין — הערוצים הצרים שבאמצעותם אותה דרגה נשגבת מגיעה אל הדרגות שמתחתיה.

מה שאין כן הטלית עצמו עם היותו כולו תכלת מכל מקום הוא עדיין רק בבחינת מקיף ולא נגע הביטול עדיין בפנימיותו כ"א על ידי החוטין כו'.

לעומת זאת, הטלית עצמה, אף שהיא כולה תכלת, עדיין נמצאת רק בבחינת אור מקיף, והביטול עדיין לא נגע בפנימיותה; הדבר נעשה רק באמצעות החוטין וכו'.

הטלית עצמה, אף שהיא כולה תכלת, נותרת בבחינת אור מקיף. ממנה לבדה הביטול אינו חודר אל הפנימיות; הוא עושה זאת רק באמצעות החוטין.

קטע 5 • 111-14

תורה ללא יראה: החיטה והחומטין

11 ועיין מ"ש בד"ה והיה לכם לציצית.²⁴ דהארת אהבה ויראה שהם בחי' תכלת ולכן שבציצית הן הנקרא תורת האדם.²⁵ והטלית שהוא הלבוש והמקיף עצמו דתורה ומצות מעשיות הן הנקרא מצות ה'.

ועיין במה שנכתב במאמר המתחיל "והיה לכם לציצית": הארה של אהבה ויראה, שהן בחינת התכלת והלבן שבציצית, נקראת "תורת האדם". ואילו הטלית, שהיא הלבוש והמקיף עצמו של התורה והמצוות המעשיות, נקראת "מצוות הוי"י".

במאמר "והיה לכם לציצית", המופיע קודם לכן בלקוטי תורה, מוסבר שאהבה ויראה, שהתכלת והלבן מייצגים אותן, נקראות "תורת האדם" מפני שהן נעשות חלק ממנו עצמו. הטלית, הלבוש המקיף, מסמלת את לימוד התורה ואת המצוות המעשיות, הנקראים "מצוות הוי"י": הם נשארים ציוריים של ה', שמעל לאדם, ואינם נעשים העצמיות הפנימית שלו.

ולפי שכל האומר אין לי אלא²⁶ תורה אפילו תורה אין לו ע"כ צ"ל חוטין דייקא שהן המשכת אהוי"ר [אהבה ויראה] כו',

ומכיוון ש"כל האומר אין לי אלא תורה, אפילו תורה אין לו", לכן צריך דווקא חוטין, שהם המשכת אהבה ויראה וכו'.

חז"ל אומרים שמי שטוען שאין לו אלא תורה, אין לו אפילו תורה. לימוד לבדו אינו מספיק; דרושים גם "חוטין" — אהבה ויראה, הממשיכות את התורה פנימה אל האדם.

ועי' זה יזכור גדולת ומעלת הלבוש עצמו. ועיין מה שכתוב בד"ה קדש ישראל²⁷ בפי' ואנכי תרגלתי לאפרים קחם על זרועותיו²⁸ וגו'.

ועל ידי כך יזכור את גדולתו ומעלתו של הלבוש עצמו. ועיין במה שנכתב במאמר המתחיל "קדש ישראל", בפירוש "ואנכי תרגלתי לאפרים, קחם על זרועותיו" וגו'.

באמצעות החוטין האדם זוכר גם את גדולתו של הלבוש עצמו, את האור המקיף של התורה והמצוות. דיון מקביל מופיע במאמר "קדש ישראל" בלקוטי תורה, פינחס, על הפסוק "ואנכי תרגלתי לאפרים, קחם על זרועותיו".

וזהו גם כן ענין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] (פ"ב [פרק ב'] דשבת דל"א סע"א [סוף עמוד א]) **קבעת עתים לתורה כו' פלפלת בחכמה כו' ואפילו הכי**²⁹ **אי יראת ה' היא אוצרו**³⁰ **אין אי לא לא.**

וזהו גם עניינה של מאמר חז"ל (פרק ב' דשבת, דף ל"א ע"א): "קבעת עתים לתורה? ... פלפלת בחכמה? ... ואף על פי כן, אם יראת ה' היא אוצרו — כן; ואם לא — לא".

בגמרא נאמר שכאשר אדם בא לדין שואלים אותו אם קבע עתים לתורה, למד בעיון ובפלפול וכדומה; ואף על פי כן, כל אלה נחשבים רק אם "יראת הוי" היא אוצרו". הביטוי לקוח מספר ישעיהו.

משל לאדם שאמר לשלוחו העלה לי כור חטין לעליה הלך והעלה לו אמר ליה עירבת לי בהן קב חומטין אמר ליה לאו. אמר לו מוטב שלא העלית.

משל לאדם שאמר לשלוחו: "העלה לי כור חטים לעליה". הלך והעלה לו. אמר לו: "עירבת לי בהם קב חומטין?" אמר לו: "לאו". אמר לו: "מוטב שלא העליתם".

במשל שבגמרא, שליח העלה כור — מידה גדולה — של חטים לעליית אדונו, אך לא עירב בהן קב — מידה קטנה — של חומטין. האדון אמר שמוטב היה שלא יעלה אותן כלל. רש"י מסביר שהחומטין מגינים על התבואה המאוחסנת מפני תולעים, ולכן בלעדיהם החטים יתקלקלו.

והענין כי חטה הוא כ"ב אתון³¹ דאורייתא.³² ולכן מתן תורה בשבועות בכורי קציר חטים³³ וכמו שכתוב במ"א באריכות בד"ה וספרתם לכם³⁴ כו' ע"ש. וקב חומטין פרש"י [פירש רש"י / פירוש רש"י] ארץ מלחה.^{35, 36}

והענין הוא שחיטה היא כ"ב אותיות התורה. ולכן ניתנה התורה בשבועות, "ביכורי קציר חטים", וכמו שנכתב במקום אחר באריכות במאמר המתחיל "וספרתם לכם" וכו', עיין שם. ו"קב חומטין" — רש"י מפרש: ארץ מלחה.

אדמו"ר הזקן מסביר את המשל: החיטה מסמלת את התורה, שכן בזוהר נאמר שחיטה כוללת את עשרים ושתיים אותיות התורה, וגם הערך המספרי של "חטה" הוא עשרים ושתיים. לכן ניתנה התורה בשבועות, חג "ביכורי קציר חטים"; ופירושו של רש"י לחומטין כארץ מלחה מוביל לדיון על מלח שיבוא בהמשך.

12 והנה כתיב ולא תשבית מלח³⁷ ברית אלקיך מעל מנחתך כו' ומבואר בכהאריז"ל [בכתבי האריז"ל]³⁸ שהמלח הוא ג' גבורות ממותקות ומלח אותיות לחם וגימ' [וגימטריא] מזל

והנה כתוב: "ולא תשבית מלח ברית אלקיך מעל מנחתך" וכו'. בכתבי האריז"ל מבואר שהמלח הוא שלוש גבורות ממותקות, שהמילה "מלח" מורכבת מאותן אותיות כמו "לחם", ושהגימטרייה שלה היא "מזל",

התורה מצווה להניח מלח על כל קרבן: "ולא תשבית מלח ברית אלקיך מעל מנחתך". בכתבי האריז"ל (הערת קה"ת מפנה ללקוטי תורה שלו על פרשת ויקרא) מוסבר שהמלח הוא שלוש גבורות שהומתקו, שהמילה "מלח" מורכבת מאותן אותיות כמו "לחם", ושהגימטרייה שלה, 78, שווה לגימטרייה של "מזל" — ההמשכה מהמדרגות העליונות ביותר, שמהן אבא שואב.

והיינו ששרשו מגבורות דאבא וכו' וזכור מזה בקצרה בביאור על פי וידבר משה אל ראשי המטות ע"ש.³⁹ כלומר, שורשו בגבורות דאבא, וכפי שזכור על כך בקצרה בביאור על הפסוק "וידבר משה אל ראשי המטות". עיינו שם.

כלומר, שורש המלח בגבורות דאבא, אותו מקור שממנו נמשכת גם התכלית. אדמו"ר הזקן הזכיר זאת בקצרה בביאור על "וידבר משה אל ראשי המטות" בלקוטי תורה, מטות.

13 ולכן הוא מפליט הדם⁴⁰ והפסולת מהבשר כי בחכמה אתברירו.⁴¹ ולכן צריך לערבו בחטים שהוא התורה ע"ד הנ"ל שלהיות ביטול היש נמשך מגבורות דאבא כו'

לכן המלח מוציא את הדם ואת הפסולת מן הבשר, שכן "בחכמה מתבררים". לכן יש לערב אותו בחטים, שהן התורה, על פי המבואר לעיל: הכוח להביא לביטול היש נמשך מהגבורות של אבא וכו',

המלחת הבשר, כפי שההלכה מחייבת, מוציאה ממנו את הדם ואת הפסולת. אדמו"ר הזקן קושר זאת לשורש המלח בחכמה, שעליה נאמר שהיא "מבררת" — מפרידה בין הטוב לפסולת. לכן יש לערב מלח בתורה, המכונה "חטים": הכוח לביטול היש נמשך מהגבורות של אבא, כפי שהתבאר לעיל.

שע"י זה דייקא נמשך הכח להגיע הביטול גם בבחינת היש וגם משם נמשך בחינת יראה כנ"ל.

שדווקא על ידי כך נמשך הכוח שהביטול יגיע גם לבחינת היש, ומשם נמשכת גם בחינת היראה, כפי שהוזכר לעיל.

דווקא מהגבורות של אבא בא הכוח לביטול להגיע גם אל היש, ומשם נמשכת גם היראה. לכן המלח המעורב בחטים מסמל את יראת ה' המצטרפת ללימוד התורה.

14 וזהו שזכור עירבת לי בהן קב חומטין דתיבת לי מיותר. אלא דרצה לומר שעל ידי שיראת ה' אוצרו

וזהו [פירושו של] הנאמר: "האם עירבת לתוכו קב של חומטין בשבילי?", שכן המילה "בשבילי" מיותרת. אלא הכוונה היא שעל ידי "יראת ה' היא אוצרו",

בדברי בעל המשל, "האם עירבת לתוכו בשבילי", יש מילה מיותרת — "בשבילי" — שהרי ברור שהחטים שלו. אדמו"ר הזקן רואה בכך רמז למה שיראת ה' פועלת בתורה של האדם, כפי שמוסבר בחלק הבא.

אזי התורה והחטים הם לי ונקרא תורת ה' וכמו שכתוב והייתם לי⁴² כו' לי בני⁴³ ישראל כו' מה שאין כן תורה בלא יראה כו'.⁴⁴

התורה והחטים הן אז "שלי", והיא נקראת "תורת ה'", כמו שכתוב: "והייתם לי" וכו'; "כי לי בני ישראל" וכו'. אך לא כך הוא בתורה ללא יראה וכו'.

כאשר יש יראת ה', התורה וה"חטים" נעשות "שלי" — של ה' — והתורה נקראת "תורת ה'", כשם שישאל נקראים שלו בפסוקים "והייתם לי" ו"כי לי בני ישראל". תורה שנלמדת ללא יראה אינה מגיעה למדרגה זו.

ריבוי מדרגות בספירה אחת; ברית מלח

15 וכמו שכור חטים עם היותו יקר הערך אינו כלום בלא קב חומטין ומוטב שלא העליתה כך עד"ז טלית שכולה תכלת בלא חוטי הציצית כו'.

כשם שכור חטים, יקר ערך ככל שיהיה, אינו שווה דבר בלי קב של חומטין, ו"מוטב שלא העלית אותו" — כך גם טלית שכולה תכלת בלי חוטי הציצית וכו'.

כעת מיישמים את המשל: מידה גדולה של חטים, יקרות ככל שיהיו, חסרת ערך בלי המידה הקטנה של אדמה מלוחה שמשמרת אותן; וכך טלית שכולה תכלת חסרה בלי חוטי הציצית. בכך נענית שאלתו של קורח: הטלית זקוקה לחוטיה.

ואין לתמוה שהתכלת הוא מגבורות דאבא ושכמ"כ [ושכמו כן] המלח שרשו משם כי כמה בחינות ומדרגות יש בגבורות דאבא וכה"ג [וכהאי גוונא] תש"י [תפילין של יד] הוא במלי

אין צורך לתמוה על כך שהתכלת היא מגבורות דאבא, ושגם למלח שורש שם, שהרי בגבורות דאבא יש בחינות ומדרגות רבות. בדומה לכך, תפילין של יד הן במלכות,

אפשר לתמוה כיצד התכלת והמלח, שני דברים שונים, יכולים שניהם לנבוע מגבורות דאבא. התשובה היא שבגבורות דאבא יש בחינות ומדרגות רבות; בדומה לכך, גם תפילין של יד וגם המזבח החיצון קשורים למלכות.

וכן מזבח החיצון^{45,46} כו' והרי המזבח אינו עתה ומצות הנחת תש"י [תפילין של יד] קיימת. א"ו [אלא ודאי] כי כמה בחי' ומדרגות יש בכל ספירה כו'.

וכך גם המזבח החיצון וכו'; ואף על פי כן, המזבח אינו קיים כיום, ואילו מצוות הנחת תפילין של יד נוהגת גם כיום. אלא מוכרחים לומר שבכל ספירה יש בחינות ומדרגות רבות וכו'.

אולם ברור ששני אלה אינם אותה מדרגה, שהרי המזבח אינו משמש כיום, ואילו מצוות תפילין עדיין נוהגת. מכאן שבכל ספירה יש בחינות ומדרגות רבות.

16 ומ"מ יש להם קצת שייכות זל"ז [זה לזה] ולכן נאמר ככהונת אהרן ברית מלח עולם.⁴⁷ שכרת עמו הקב"ה הברית על הכהונה במלח.

ובכל זאת יש ביניהם קשר מסוים. משום כך נאמר על כהונתו של אהרן: "ברית מלח עולם" — הקדוש ברוך הוא כרת עמו ברית על הכהונה באמצעות מלח.

ובכל זאת, לתכלת ולמלח יש קשר. משום כך כהונתו של אהרן נקראת "ברית מלח עולם": ה' כרת עם אהרן ברית על הכהונה באמצעות מלח.

להיות כמו שבח"י מלח הוא בחכמה אתברירו וכנ"ל בענין קב חומטין כו'. כך כהונת אהרן שזקן אהרן⁴⁸ הוא המשכת הביטול לנש"י [לנשמות ישראל] וענין א' עם חוטי הציצית תכלת ולבן כנ"ל.

כשם שבחינת המלח היא שבחכמה מתבררים, כפי שהוסבר לעיל בענין קב חומטין וכו', כך גם כהונתו של אהרן: זקנו של אהרן מסמל את המשכת הביטול לנשמות ישראל, והיא ענין אחד עם חוטי הציצית, התכלת והלבן, כפי שהוסבר לעיל.

המלח הוא כוח הבירור של חכמה, כפי שמלמד ענין קב חומטין שהוזכר לעיל. בדומה לכך, כהונתו של אהרן, הנרמזת ב"זקן אהרן", ממשיכה ביטול לנשמות ישראל, כפי שעושים חוטי הציצית, התכלת והלבן; הזקן, כמו שערות וחוטם, הוא ערוץ הנמשך מן הראש.

ועמ"ש ע"פ בהעלותך את הנרות⁴⁹ חייך שלך גדול⁵⁰ כו' והיינו שהוא הממשיך כח ההעלאה להיות נר הוי' נשמת אדם⁵¹ כו' (וע' בזהר ויחי דרמ"א ע"ב⁵² מענין מלח ברית אלקיך ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם):⁵³

ועיינו במה שנכתב על הפסוק "בהעלותך את הנרות", בענין "חייך, שלך גדול" וכו': כלומר, הוא הממשיך את כוח ההעלאה, כדי ש"נר הוי' נשמת אדם" וכו'. (ועיינו בזהר, ויחי, דף רמ"א ע"ב, בענין "מלח ברית אלקיך", ובמקדש מלך שם.)

חז"ל מספרים שכאשר אהרן הצטער על כך שלא היה לו חלק בקרבנות חנוכת המזבח של הנשיאים, אמר לו ה': "חייך, שלך גדול", שכן הוא ידליק את הנרות. המאמר על "בהעלותך את הנרות" מסביר שאהרן ממשיך את כוח ההעלאה, כדי שנשמת האדם, שהיא "נר הוי'", תעלה למעלה. הוזהר (ויחי רמ"א ע"ב) ופירושו מקדש מלך עוסקים ב"מלח ברית אלקיך".

בעבודה

לימוד התורה והמצוות המעשיות הם לבוש המקיף את האדם, אך הם צריכים להגיע אליו גם פנימה, באמצעות אהבה ויראה לה'; מי שיש לו "תורה בלבד" — אין לו אפילו תורה. יראת ה' היא המלח המעורב בחיטה: בלעדיה, אומרים חז"ל, מוטב היה שלא היו מעלים את החיטה כלל, ואיתה נעשית תורתו של האדם "תורת הוי'", תורתו של ה' עצמו.

שאלות לשיחה

- מהם שני סוגי ההתעוררות מלמעלה, וכיצד ממחישה תורת הבעל שם טוב על מחשבות תשובה את הסוג הגבוה יותר?
- מדוע אומר אדמו"ר הזקן שהפירוש הפשוט של "קדושת למעלה מקדושתכם" היה חסר טעם?
- מה הייתה טענתו של קורח בענין טלית שכולה תכלת, ומדוע עיקר המצווה הוא דווקא הפתיל?
- מדוע הביטול צריך לבוא באמצעות גבורה ולא באמצעות חסד, כדי להגיע פנימה אל היש?
- כיצד משל החיטה וקב החומטין חל על לימוד התורה, ומה מלמדות המילים המיותרות לכאורה "לי"?

מקורות והפניות

הערות

פסוקה 1

1 נמשך לדרוש דלעיל

לפי הערת קה"ת, באור התורה הטקסט הזה והטקסט הקודם הם מאמר רציף אחד, והביאור מסתיים בקטע זה. חלק 4 בטקסט שלנו (מפסקה 5, העוסקת בשאלתו של קורח) אינו מופיע שם.

הערת קה"ת

באזה"ת שלח כרך-ה ע' איתריג הוא בהמשך אחד ובקטע זה נגמר הביאור, וסעיף ד' ליתא שם.

פסוקה 2

2 הערת קה"ת מפנה לLeviticus 19:36 למילים האלה.

Leviticus 19:36 ויקרא י"ט:ל"ו

מֵאֲזֵי צֶדֶק אֲבִי-צֶדֶק אִפֶּת צֶדֶק וְהִינֵן צֶדֶק יְהִי לָכֶם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר-הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם:

Just balances, just weights, a just ephah, and a just hin, shall ye have: I am the L-RD your G-d, who brought you out of the land of Egypt

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

3 אני הוי' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים

הפסוק האחרון בפרשת ציצית: "אני הוי' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים, אני הוי' אלקיכם". המאמר קורא את שני חלקיו כשני סוגים של אתערותא דלעילא.

Numbers 15:41 במדבר ט"ו:מ"א

אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם לְהִיטֹת לָכֶם לְאֱלֹהִים אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם:

I am the L-RD your G-d, who brought you out of the land of Egypt, to be your G-d: I am the L-RD your G-d

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

4 קדושים תהיו

"קדושים תהיו כי קדוש אני הוי' אלקיכם". זהו הפסוק שעליו דורש המדרש.

Leviticus 19:2 ויקרא י"ט:ב'

דַּבֵּר אֶל-כָּל-עַדְת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם:

Speak unto all the congregation of the children of Israel, and say unto them: Ye shall be holy; for I the L-RD your G-d am holy

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

5 קדושים תהיו יכול כמוני . . קדושותי למע' מקדושתכם

המדרש: "קדושים תהיו" — שמה כמוני? הפסוק אומר "כי קדוש אני": קדושותי למעלה מקדושתכם. אדמו"ר הזקן מפרש את "קדושותי" כאתערותא דלעילא הקודמת לעבודת האדם.

Vayikra Rabbah 24:9 ויקרא רבה כ"ד:ט'

הערת קה"ת

ויק"ר כד, ט.

6 ג"פ קדוש

המלאכים קוראים זה לזה: "קדוש קדוש קדוש הוי' צבאות". המאמר הקודם קישר את הקדושה המשולשת הזאת למה שישראל ממשיכים באמצעות עבודתם.

Isaiah 6:3 ישעיהו ו':ג'

וְקָרָא זֶה אֶל-זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ ה' צְבָאוֹת מְלֵא כָל-הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

And one called unto another, and said: Holy, holy, holy, is the L-RD of hosts; The whole earth is full of His glory

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

7 "למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי והייתם קדושים לאלקיכם". כאן מדובר בקדושה שישראל ממשיכים באמצעות עבודתם שלהם.

Numbers 15:40 במדבר ט"ו:מ'

לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת-כָּל-מִצְוֹתַי וְהִייתֶם קְדָשִׁים לְאֱלֹהֵיכֶם:

that ye may remember and do all My commandments, and be holy unto your G-d

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסוקה 3

8 וכמאמר הבעש"ט

הקטע הזה מביא את הרעיון כמעט מילה במילה: אתערותא דלעילא שבאה באמצעות אתערותא דלתתא של האדם, ואת זו הנעלית ממנה וקודמת לה, כפי שמחשישים מאמר הבעל שם טוב על בת הקול והפסוק "כי חפץ חסד הוא". הדברים מובאים כדי להראות ששורש האור והחיות של העולמות נמצא למעלה מן האתערותא הבאה כמענה לעבודת האדם, במקום שבו אין שייכות כלל למושגים "למעלה" ו"למטה".

הערת קה"ת

ראה לקמן שה"ש כד, א.

9 בת קול שמכרזת

"בכל יום יוצאת בת קול מהר חורב ומכרזת". הבעל שם טוב לימד שהכרזה זו מגיעה אל בני האדם כמחשבות של תשובה שבאות מלמעלה.

Pirkei Avot 6:2 משנה אבות ו':ב'

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻעַ בֶּן לֵוִי, בְּכָל יוֹם יוֹצֵאת בַּת קוֹל יוֹצֵאת מִהַר חוֹרֵב וּמִכְרִזַּת וְאוֹמְרָת, אוֹי לָהֶם לְכַרְיוֹת מַעֲלָבוֹנָה שֶׁל תּוֹרָה. שֶׁכָּל מִי שֶׁאֵינוֹ עוֹסֵק בְּתוֹרָה נִקְרָא נִזוּף, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי יא) נָזַם זָהָב בָּאֵף חֲזִיר אֲשֶׁר יָפָה וְסֵרַת טַעַם. וְאוֹמַר (שמות לב) וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹקִים הֵמָּה וְהִמְכַתְבַּת מִכְתָּב אֱלֹקִים הוּא חֲרוּת עַל הָלַחַת, אֵל תִּקְרָא חֲרוּת אֵלָּא חֲרוּת, שֶׁאֵין לָךְ בֶּן חוֹרִין אֵלָּא מִי שֶׁעוֹסֵק בְּתַלְמוּד תּוֹרָה. וְכָל מִי שֶׁעוֹסֵק בְּתַלְמוּד תּוֹרָה הֲרִי זֶה מִתְעַלָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר כא) וּמִמְתָּנָה נִחְלִיאֵל ...

Rabbi Joshua ben Levi said: every day a bat kol (a heavenly voice) goes forth from Mount Horeb and makes proclamation and says: "Woe unto humankind for their contempt towards the Torah", for whoever does not occupy himself with the study of Torah is called, nazuf (the rebuked. As it is said, "Like a gold ring in the snout of a pig is a beautiful woman bereft of sense" (Proverbs 11:22). And it says, "And the

tablets were the work of G-d, and the writing was the writing
... of G-d
Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

10 כי חפץ חסד הוא

"לא נצח יטור, כי חפץ חסד הוא". אדמו"ר הזקן מיישם זאת על חסד שאינו משיב על דבר, החסד שבו החלה הבריאה.

Micah 7:18 מיכה ז:י"ח

מִי־אֵל כְּמוֹךָ נִשְׂא עוֹן וְעֵבֶר עַל־פֶּשַׁע לְשֹׁאֲרֵית נִחַלְתּוֹ לֹא־הָחִיק לְעַד אָפוּ כִּי־חָפֵץ חֶסֶד הוּא:

Who is a G-d like unto Thee, that pardoneth the iniquity, And passeth by the transgression of the remnant of His heritage? He retaineth not His anger for ever, Because He delighteth . in mercy

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)
הערת קה"ת
מיכה ז, יח.

פסוקה 4

11 אני הי' כו' אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים

המחצית הראשונה של הפסוק, "אנכי הו' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים", נקראת כיוזמה מצד ה', ואילו חתימתו, "אנכי הו' אלקיך", נקראת כמענה שלו לעבודת ישראל.

Numbers 15:41 במדבר ט"ו:מ"א

אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהִיּוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם:

I am the L-RD your G-d, who brought you out of the land of Egypt, to be your G-d: I am the L-RD your G-d

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסוקה 5

12 ויקח קרח

"ויקח קורח..." — פתיחת הסיפור על מרד קורח; חז"ל מספרים על טלית שכולה תכלת בהקשר של פסוק זה.

Numbers 16:1 במדבר ט"ז:א'

וַיִּקַּח קֹרַח בְּרִיצְהָר בֶּן־קֹהַת בְּרִלְיָו וְדָתָן וְאַבִּירָם בְּנֵי אֶלְיָב וְאוֹן בֶּן־פִּלֶּת בְּנֵי רְאוּבֵן:

Now Korah, the son of Izhar, the son of Kohath, the son of Levi, with Dathan and Abiram, the sons of Eliab, and On, the son of Peleth, sons of Reuben, took men

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת
במדבר טז, א.

13 טלית שכולה תכלת

הערת קה"ת מפנה לה' Sanhedrin 10a למיילים האלה.

Sanhedrin 10a סנהדרין י"א

הערת קה"ת
ירוש' סנהדרין י, א. במ"ר יח, ב.

14 טלית שכולה תכלת חייבת בציצית או פטורה

בתלמוד הירושלמי מסופר שקורח הכין בגדים שכולם תכלת ושאל את משה אם טלית כזאת חייבת בציצית; משה השיב שכן. לאחר מכן כפר קורח בכך שמשה נביא ושאהרן הוא הכהן הגדול.

Jerusalem Talmud Sanhedrin 10:1 תלמוד ירושלמי סנהדרין י"א

15 טלית שכולה תכלת חייבת בציצית או פטורה

במדרש מסופר שכאשר נאמר לקורח שטלית שכולה תכלת אינה פטורה מציצית, הוא טען שאם הבגד כולו אינו פוטר את עצמו, ארבעה חוטים ודאי אינם יכולים לפטור אותו. (בהערת קה"ת מצוין 18:2; במספור של ספריא הקטע על הטלית הוא 18:3, וב"כ 18:2 הוא אינו מופיע.)

Bamidbar Rabbah 18:3 במדבר רבה י"ח:ג'

16 או פטורה

כפי שמסכמת זאת הערת קה"ת, הרבי מצוין שם שקרח שאל אם טלית כזאת פטורה "מציצית", ולא רק מתכלת; מכאן משתמע שטען שיש לפטורה לגמרי מציצית. מצוטטת שם גם הערה נוספת, בעמ' 111.

הערת קה"ת

ראה בלקו"ש ח"ח ע' 102 הערה 5 — מה שאמר קרח שתהא פטורה מן הציצית (ולא רק מתכלת) משמע שקרח טען שתהא פטורה מן הציצית לגמרי. וראה שם ע' 111 הע' 72.

פסוקה 7

17 בואו חשבון

"לכן יאמרו המושלים: בואו חשבון". מובא כאן ביאורו של האריז"ל על פסוק זה, שהוזכר קודם, ביחס לתפקידה של גבורה בהמשכת הביטול.

Numbers 21:27 במדבר כ"א:כ"ז

עֲלֵיכֶן יֹאמְרוּ הַמְּשֻׁלָּמִים בְּאוֹ חֶשְׁבוֹן תִּבְנֶה וְתִכְוֶנֶן עִיר סִיחֹן:

Wherefore they that speak in parables say: Come ye to Heshbon! Let the city of Sihon be built and established

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסוקה 8

18 כמבואר לעיל בביאור ע"פ קול דודי

בביאור על "מדלג על ההרים", הבא לאחר המאמר "קול דודי", נאמר שבחסדים נמשך רק אור מקיף, כמו ב"וימינו תחבקני", ואילו ההמשכה מן הגבורות היא פנימית. הפסקה שלפניה משווה את המצוות לחיות המתפשטת לכל איבר באמצעות הדם, "כי הדם הוא הנפש".

הערת קה"ת

לקמן שה"ש טז, ב.

19 כי הדם הוא הנפש

התורה אוסרת לאכול דם, "כי הדם הוא הנפש". כאן מובא הדבר כדי להמחיש כיצד זרימת הגבורות נכנסת פנימה, כשם שהחיות נכנסת לאיברים באמצעות הדם.

Deuteronomy 12:23 דברים י"ב:כ"ג

רַק חֶזֶק לְבָבְךָ אֲכַל הַדָּם כִּי הַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ וְלֹא־תֹאכַל הַנֶּפֶשׁ עִם־הַבָּשָׂר:

Only be stedfast in not eating the blood; for the blood is the life; and thou shalt not eat the life with the flesh

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

דברים יב, כג.

And this was yet a small thing in Thine eyes, O L-rd GOD;
but Thou hast spoken also of Thy servant's house for a great
while to come; and this too after the manner of great men, O
L-rd GOD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

26 כל האומר אין לי אלא תו

הגמרא מסיקה שמי שאומר שאין לו אלא תורה, אין לו אפילו תורה. כאן הדבר למד שיש לצרף ללימוד את "הוסיף" האהבה והיראה.

Yevamot 109b:4-5 יבמות ק"ט ב:ד"ה

עֲרַבִי שְׁלָצִיּוֹן — דְּעֻבְדֵי שְׁלֹף דִּוְץ. תּוֹקֵעַ עֲצָמוֹ לְדָבָר הַלֵּכָה — דִּתְנִיגָא, רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: כָּל הָאוֹמֵר אֵין לוֹ תוֹרָה — אֵין לוֹ תוֹרָה. פְּשִׁטָא! אֵלָא: כָּל הָאוֹמֵר אֵין לוֹ אֵלָא תוֹרָה — אֵין לוֹ אֵלָא תוֹרָה. הָא נָמִי פְּשִׁטָא! אֵלָא דְאִפִּילוּ תוֹרָה אֵין לוֹ. מַאי טַעְמָא? אָמַר רַב פֶּפְא, אָמַר קְרָא: "וְלִמְדָתָם וְעִשְׂתָם" — כָּל שֶׁשָּׁנֹה בְּעִשְׂיָה יִשְׁנֹה בְּלִמְיָדָה, כָּל שֶׁאֵינוֹ בְּעִשְׂיָה אֵינוֹ בְּלִמְיָדָה.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

הערת קה"ת

יבמות קט, ב.

27 בד"ה קדש ישראל

באותה פסקה נדרש "ואנכי תרגלתי לאפרים" מן המילה "רגליים": רצונו הפנימי של ה' ירד עד למדרגה הנמוכה ביותר, לעניינים גשמיים, בדיני התורה. "קחם על זרועותי" פירושו להרים אותם, כמו אדם גדול המתכוּפֵּף אל ילד קטן כדי להרים אותו בורעותיו.

הערת קה"ת

לקמן פ' פנחס פ, ב.

28 ואנכי תרגלתי לאפרים קחם על זרועותי

ה' מזכיר כיצד לימד את אפרים ללכת ונשא אותם על זרועותיו. המאמר המצוטט על פסוק זה מסביר כיצד רצון ה' יורד אל דיני התורה ומרים את ישראל.

Hosea 11:3 הושע י"א:ג

וְאֵנֹכִי תִרְגַּלְתִּי לְאַפְרַיִם קָחֵם עַל־זְרוּעוֹתַי וְלֹא יָדְעוּ כִּי רִפָּאתִים:

And I, I taught Ephraim to walk, Taking them by their arms;
But they knew not that I healed them

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

29 קבעת עתים לתורה כו' פלפלת בחכמה כו' ואפילו הכי אי יראת ה'

היא אוצרו אין אי לא לא

רבא מונה את השאלות שאדם נשאל בשעת דינו, ומסיק שהן נחשבות רק אם יראת ה' היא אוצרו; הדבר מומחש במשל החיטים והחומטין. הטקסט מביא את המקור עצמו, בתוך סוגריים.

Shabbat 31a:11 שבת ל"א א"א

אָמַר רַבָּא: בְּשַׁעָה שֶׁמְכַנְיִסִין אָדָם לְדִין, אוֹמְרִים לוֹ: נִשְׁאֵת וְנִתְּתָ בְּאֻמוֹנָה? קִבְּעֵת עֵתִים לְתוֹרָה? עֲסָקֵת בְּפִרְיָה וּרְבִינָה? צְפִיתָ לִישׁוּעָה? פִּלְפַּלְתָּ בְּחִכְמָה? הִבְנַת דָּבָר מִתּוֹךְ דְּבָר? וְאִפִּילוּ הִכִּי, אִי יֵרָאֵת ה' הִיא אוֹצְרוֹ — אֵין, אִי לֹא — לֹא. מִשָּׁל לְאָדָם שֶׁאָמַר לְשִׁלּוּחוֹ: הֲעֵלָה לִי כּוֹר חִטִּין לְעִלְיָה. הֲלָךְ וְהֲעֵלָה לוֹ. אָמַר לוֹ: עִירְבֵת לִי בֶהֱן קֵב חוֹמְטוֹן? אָמַר לוֹ: לֹא. אָמַר לוֹ: מוֹטָב אִם לֹא הֲעֵלִיתָה.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

20 "שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני". יד ימין, חסד, מחבקת מבחוץ: אור מקיף.

Song of Songs 2:6 שיר השירים ב':

שְׁמָאלוֹ תַּחַת לְרָאשִׁי וַיְמִינוֹ תַּחְבֹּקֵנִי:

Let his left hand be under my head, And his right hand em-
brace me

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסקה 9

21 מקרב איש ולב עמוק

בעל המזמור מתאר מזימות החבויות "בקרוב איש ועמוק לב". הביטוי מושאל כאן לתיאור הנקודה הפנימית ביותר שאליה צריך הביטול להגיע.

Psalms 64:7 תהילים ס"ד:

יִחַפְּשׁוּ־עוֹלֹת תִּמְנוּ חֶפֶשׁ מִחֶפֶשׁ וְקָרַב אִישׁ וְלֵב עֵמֶק:

They search out iniquities, they have accomplished a dili-
gent search; even in the inward thought of every one, and
the deep heart

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

22 כמ"ש הרמ"ז ר"פ פנחס

הערת קה"ת על דברי הרמ"ז מפנה את הקורא גם לעמוד זה באור התורה של הצמח צדק על ויקרא, מקום נוסף שבו הנושא נדון.

הערת קה"ת

ראה גם אוה"ת ויקרא-א ע' רכז.

23 שמע בני מוסר אביך

"שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך". דברי הרמ"ז על פסוק זה מובאים בעניין שורש הגבורות של אבא.

Proverbs 1:8 משלי א':

שְׁמַע בְּנִי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאַל־תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמְךָ:

Hear, my son, the instruction of thy father, And forsake not
the teaching of thy mother

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסקה 11

24 בד"ה והי לכם לציצית

בעניין "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות הוי"ו", באותה פסקה מוסבר שהתכלת והלבן שבציצית הם הארה של אהבה ויראה, "תורת האדם", הנמשכות מן הלבוש המקיף כחוסים וכשערות. המצוות המעשיות נקראות "מצוות הוי"ו מפני שאינן נעשות חלק מעצמיות האדם כפי שנעשות האהבה והיראה; הן מצוותיו של ה'. המאמר מסתיים בכך שראיית החוסים מזכירה לאדם את גדולתו של הלבוש שממנו הם באים.

הערת קה"ת

לעיל מד, ב.

25 תורת האדם

דוד אומר: "זאת תורת האדם". הביטוי מתייחס לאהבה ויראה, שנעשות חלק מן האדם, בניגוד למצוות, שנשארות "מצוות הוי"ו".

II Samuel 7:19 שמואל ב ז':י"ט

וַתִּקְשֵׁן עוֹד זֹאת בְּעֵינַי אֲדִינִי ה' וַתִּדְבֹּר גַּם אֶל־בֵּית־עֲבָדְךָ לְמַרְחֹק
וְזֹאת תּוֹרַת הָאָדָם אֲדִינִי ה'

30 יראת ה' היא אוצר

”יראת ה' היא אוצר”. הגמרא משתמשת בפסוק כדי ללמד שיראת ה' היא שמעניקה ערך לכל התורה של האדם.

Isaiah 33:6 ישעיהו ל"ג:ו

וְהָיָה אֱמוּנַת עַמֶּיךָ חֶסֶן לְשׁוֹעַת חֵכְמָת וְדַעַת יְרָאת ה' הִיא אוֹצָרוֹ:

And the stability of thy times shall be a hoard of salvation—wisdom and knowledge, And the fear of the L-RD which is His treasure

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

ישעיי לג, ו.

31 חטה הוא כ"ב אתוון

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

ראה זהר בלק קפח, ב.

32 חטה הוא כ"ב אתוון דאורייתא

הזוהר (בלק) מכנה את החיטה (חיט"ה) הכללתן של עשרים ושתיים האותיות. אדמו"ר הזקן משתמש בכך כדי לזהות את החיטה שבמשל עם התורה.

Zohar, Balak 6:67-78 ספר זוהר, בלק וי:ס"ז-ע"ח

33 בכורי קציר חטים

”וחג שבועות תעשה לך, בכורי קציר חטים”. מאחר שהחיטה היא התורה, התורה ניתנה בעונת קציר החטים.

Exodus 34:22 שמות ל"ד:כב

וְחָג שָׁבֻעֹת תַּעֲשֶׂה לָּךְ בְּכוֹרֵי קִצִּיר חִטִּים וְחָג הָאָסִיף תְּקוּפַת הַשָּׁנָה:

And thou shalt observe the feast of weeks, even of the first-fruits of wheat harvest, and the feast of ingathering at the turn of the year

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

34 כד"ה וספרתם לכם

בביאור המאמר ”וספרתם לכם” לשבועות מוסבר שקציר החטים של שבועות ממשיך גילוי של מה שנסתר למעלה מן הדעת, ומובאת האמרה שעץ הדעת היה חיטה, כך שעל ידי החיטה מתגלה הדעת. הפסקאות הבאות ממשיכות לדון בחיטה באריכות.

הערת קה"ת

ראה לעיל פ' במדבר יא, ג. וראה לעיל פ' ויקרא ו, א.

35 הערת קה"ת מפנה לShabbat 71b למילים האלה.

Shabbat 71b שבת ע"א ב

36 וקב חומטין פרש"י ארץ מלחה

רש"י: חומטין הם אדמה מלווה המגינה על התוצרת מפני תולעים. מכאן עובר המאמר לעסוק בנושא המלח.

Rashi on Shabbat 31a:11:5 רש"י על שבת ל"א א:י"א:ה'

קב חומטין - ארץ מלחה ומשמרת את הפירות מהתליע:

Vilna Edition (Public Domain)

פסקה 12

37 ולא תשבית מלח

התורה מחייבת להוסיף מלח למנחה ולכל קרבן, ומכנה אותו ”מלח ברית ה' אלקיך”. המאמר מבאר שמקורו של מלח זה הוא בגבורות של אבא.

Leviticus 2:13 ויקרא ב':י"ג

וְכָל־קֶרְבֶּן מִנְחָתְךָ בְּמֶלַח תִּמְלַח וְלֹא תִשְׁבִּית מֶלַח בְּרִית אֱלֹקֶיךָ מֵעַל מִנְחָתְךָ עַל כָּל־קֶרְבְּנְךָ תִּקְרִיב מֶלַח:

And every meal-offering of thine shalt thou season with salt; neither shalt thou suffer the salt of the covenant of thy G-d to be lacking from thy meal-offering; with all thy offerings thou shalt offer salt

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

ויקרא ב, יג.

38 ומבואר בכהאריז"ל

מילון של מונחים קבליים; הערת קה"ת מביאה ערך זה, לצד לקוטי תורה של האריז"ל על פרשת ויקרא, כמקור לדברי האריז"ל על המלח. גם לקוטי תורה, ויקרא, מצטט את אותו ערך.

Leviticus 4:1 ויקרא ד':א

וַיְדַבֵּר ה' אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

:And the L-RD spoke unto Moses, saying

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

בלקו"ת להאריז"ל פ' ויקרא. מאו"א אות מ' סעיף עא. וראה לעיל ויקרא ד, א. ובאוה"ת ויקרא-א ע' רל.

39 בביאור ע"פ . . אל ראשי המטות

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

לקמן פב, ד.

פסקה 13

40 ולכן הוא מפליט הדם

הערת קה"ת מפנה לChullin 113a למילים האלה.

Chullin 113a חולין קי"ג א

הערת קה"ת

ראה חולין קיג, א. טושי"ע יו"ד סי' סט בתחלתו. ובכ"מ.

41 בחכמה אתברירו

הקטע הזה מסביר את הביטוי ”בחכמה מתבררים”: כשם שאדם המפריד אוכל מפסולת, או האגוזים המגנן חלב לגבינה, גורמים להפרדה אף שהחומר שלהם עצמם אינו נמצא כמה שמתברר, כך החכמה מבררת את הטוב מן הרע.

הערת קה"ת

נסמן לעיל פ' ויקרא ד, א.

פסקה 14

42 והייתם לי

בסיני אומר ה': ”והייתם לי סגולה מכל העמים”. המילה ”לי” היא אותה

למיון לון ואינון אקרון הרי נחשת. ואינון הרי נחשת אתמשך מנייהו רוח חדא מגו האי מזבח. וכד האי מזבח אסתלק בסליקו אחרא ...

Pardes Rimmonim (Public Domain)

פסקה 16

47 ברית מלח עולם

ה' מעניק לאהרן ולבניו את מתנות הכהונה כ"ברית מלח עולם". המאמר רואה במלח זה את הקשר בין הכהונה לבין כוח הזיכרון של חכמה.

Numbers 18:19 במדבר י"ח:י"ט

כל תרומת הקדשים אשר ירימו בני ישראל לה' נתתי לה ולבניה ולבנותיה אתה לקדשולם ברית מלח עולם הוא לפני ה' לה ולנצח אתה:

All the heave-offerings of the holy things, which the children of Israel offer unto the L-RD, have I given thee, and thy sons and thy daughters with thee, as a due for ever; it is an everlasting covenant of salt before the L-RD unto thee and 'to thy seed with thee

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

במדבר יח, יט.

48 זקן אהרן

"כשמן הטוב על הראש, יורד על הזקן, זקן אהרן". הזקן מתפרש כערך הממשיך לישראל ביטול.

Psalms 133:2 תהילים קל"ג:ב'

כשמן הטוב על הראש ירד על הזקן וזקן אהרן שירד על פני מדותיו:

It is like the precious oil upon the head, Coming down upon the beard; Even Aaron's beard, That cometh down upon the collar of his garments

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

49 בהעלותך את הנרות

ה' אומר לאהרן: "בהעלותך את הנרות". המאמר על פסוק זה מסביר את כוחו של אהרן להעלות את הנשמה למעלה.

Numbers 8:2 במדבר ח:ב'

דבר אל־אהרן ואמר אליו בהעלתך את־הנרות אל־מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות:

Speak unto Aaron, and say unto him: When thou lightest the lamps, the seven lamps shall give light in front of the 'candlestick

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

50 חייך שלך גדול

רש"י: כשראה אהרן את קרבנות החנוכה של הנשיאים ונחלשה דעתו על שלא היה חלק בהם, אמר לו ה': "חייך, שלך גדולה משלהם", שכן הוא מדליק ומיטיב את הנרות.

Rashi on Numbers 8:2:1 רש"י על במדבר ח:ב:א'

בהעלתך. למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים? לפי ששקרא אהרן חנכת הנשיאים חלשה אז דעתו, שלא היה עמהם בחנכה לא הוא ולא שבטו, אמר לו הקב"ה חייך שלך גדולה משלהם, שאהה מדליק ומיטיב את הנרות (ע"י תנחומא):

בהעלתך [WHEN THOU LIGHTEST [THE LAMPS] — Why is the section treating of the candelabrum put in juxtaposition

מילה כמו "בשבילי" שבמשל.

Exodus 19:5 שמות י"ט:ה'

ועתה אם־שמעו תשמעו בקלי ושמרתם את־בריתי והייתם לי סגלה מכל־העמים כי־לי כל־הארץ:

Now therefore, if ye will hearken unto My voice indeed, and keep My covenant, then ye shall be Mine own treasure from ;among all peoples; for all the earth is Mine

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

שמות יט, ה.

43 כי לי בניי

"כי לי בני ישראל עבדים". גם כאן המילה "לי" מבטאת את שייכותם של ישראל לה'.

Leviticus 25:55 ויקרא כ"ה:נ"ה

כי־לי בני־ישראל עבדים עבדי הם אשר־הוצאתי אותם מארץ מצרים אני ה' אלקיכם:

For unto Me the children of Israel are servants; they are My servants whom I brought forth out of the land of Egypt: I am the L-RD your G-d

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

ויקרא כה, נה.

44 שיראת ה' אוצרו

"יראת ה' היא אוצרו" — הפסוק המצוטט במאמר חז"ל בגמרא, ונדרש כאן כמתאר את מה שגורם לתורה של אדם להיות שייכת לה'.

Isaiah 33:6 ישעיהו ל"ג:ו'

והיה אמונת עמיה חסן לשועת חכמת ודעת וראת ה' היא אוצרו:

And the stability of thy times shall be a hoard of salvation—wisdom and knowledge, And the fear of the L-RD which is .His treasure

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסקה 15

45 תשיי הוא במלי וכן מזבח החיצון

ספר מונחים בקבלה; הערת קה"ת מפנה לשני הערכים האלה, באותיות מ"ם ות"ו, כמקורות לקישור של המזבח החיצון ושל תפילין של יד למלכות.

הערת קה"ת

ראה פרדס שכ"ג פ"ג. מא"א מ, נד, ת, מב. קה"י בערכו.

46 מזבח החיצון

הפרדס רימונים, במילון המונחים הקבליים שלו, אומר שיש שני מזבחות: המזבח הפנימי, העשוי זהב, הוא בינה; והמזבח החיצוני, העשוי נחושת, הוא מלכות.

Pardes Rimmonim 23:13:22 פרדס רימונים כ"ג:י"ג:כ"ב

מזבח שני מזבחות הם פנימי וחיצון. פנימי ביינה אשר שם הזהב ושם הקטורת כי היא הקושרת כל הספירות ומאחה אותן. וחיצון נחשת היא המלכות. והטעם איתא בזהר פ' תרומה (דף קל"ט) וז"ל בספרא דשלמה ע"ה אית גו האי מזבח הנחשת דקאמרן רזין עילאין דהא מזבח אדמה כתיב מזבח אדמה תעשה לי ודא איהו רוא כדקא יאות. נחשת, כד שלטון טורין אחרנין ואיהי איצטריכא למיון לון אצטבעא בהאי גוון

with the section dealing with the offerings of the princes? Because when Aaron saw the dedication offerings of the princes, he felt distressed because neither he nor his tribe was with them in the dedication, whereupon the Holy One, blessed be He, said to him, "By your life! Your part is of greater importance than theirs, for you will kindle and set in order the lamps" (cf. Midrash Tanchuma, Beha'alotcha 5; ... see

Pentateuch with Rashi's commentary by M. Rosenbaum and A.M. Silbermann -- corrected vocalization (Public Domain) • Pentateuch with Rashi's commentary by M. Rosenbaum and A.M. Silbermann, 1929-1934 (Public Domain)

51 נר ה' נשמת אדם

|"נר הוי' נשמת אדם". אהרן ממשיך את הכוח המאפשר לנר זה לעלות.

Proverbs 20:27 משלי כ': כ"ז

נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם חֶפֶז כָּל־תְּדַרְיִי־בָטָן:

The spirit of man is the lamp of the L-RD, searching all the inward parts

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

משלי כ, כז.

52 בזהר ויחי דרמ"א ע"ב

במאמר "ולא תשכית מלח" נאמר שהמלח מעניק טעם ללחם ולבשר, כפי שחכמה מעניקה טעם לכל הדברים, ושהוא נקרא "ברית אלקיך" משום שברית היא הקשר בין הבורא לנבראים, הנוצר באמצעות "בחכמה מתבררים". שם מובא גם אותו מאמר מן הזוהר, ויחי רמ"א ע"ב.

הערת קה"ת

ראה לעיל פי' ויקרא ד, א.

53

הזוהר (ויחי) מסביר שהמלח מנקה וממתיק את המרירות, שבלעדיהם העולם לא היה יכול להתקיים, וקורא לו הברית שעליה עומד העולם. אדמו"ר הזקן מביא זאת כמקור נוסף לעניין המלח.

Zohar, Vayechi 65:661-66:673 ספר הזוהר, ויחי ס"ה:תרס"א-ס"ו:תע"ג

1The first seven lines of the Hebrew text do not appear in our translation. R. Judah said: 'Zebulon and Issachar made an agreement that one should sit and study the Torah while the other went out and made money and supported him. So Zebulon used to traverse the seas with merchandise, and his territory was suitable for this, being on the sea coast. Hence it is written: "Rejoice, Zebulon, in thy going out, and Issachar in thy tents '(Deut. 33, 18).' HE SHALL DWELL AT ... THE HAVEN OF THE SEAS

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר, התרגום לעברית של ימינו, הביאורים שלנו והערות.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

הביאורים שלנו, עם הסקירה, השאלות והעמוד לילדים: CC BY-NC 4.0.

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Sefaria: Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) דרך מקורות מצוטטים, (Public Domain); Torat Emet 357 (Public Domain); Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Vilna Edition (Public Domain); Pardes Rimmonim (Public Domain); Pentateuch with Rashi's commentary by M. Rosenbaum and A.M. Silbermann -- corrected vocalization (Public Domain); Pentateuch with Rashi's commentary by M. Rosenbaum and A.M. Silbermann, 1929-1934 (Public Domain); The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain).

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור. [/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). למה ללמוד, וברכות הרבי: [/likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/](https://likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/)

מיום חנימי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך [/likuteitorah.com/he/likutei-torah/shelach/13/](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/shelach/13/)

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק